

Samferdselsdepartementet

Til:
Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård
Øvrig politisk ledelse

Dato: 19. desember 2024

Innspill til statsbudsjettet 2026 – RIFs prioriteringer

Innspill til statsbudsjettet 2026 – RIFs prioriteringer

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er bransjeforeningen for de rådgivende ingeniørfirmaene i Norge, med over 15 000 ansatte fordelt på mer enn 500 kontoret i hele landet.

Våre medlemmer er ekspertene som planlegger, utreder og utvikler alt fra bygninger og veier til energi, vann og avløp. De sørger for at det vi bygger, holder høy kvalitet, tåler fremtidens klimautfordringer og behov, og at vi bygger så miljøvennlig som mulig. Samtidig handler det om å få mest mulig igjen for hver skattekrone. Vår kompetanse er derfor avgjørende for å forme morgendagens Norge på en bærekraftig måte.

Med dette som utgangspunkt ønsker RIF å trekke fremme våre innspill Samferdselsdepartementets arbeid med statsbudsjettet for 2026.

Transportinfrastrukturen er Norges ryggrad

Transportinfrastrukturen er ryggraden i Norge. Det er veiene og jernbanen som knytter landet sammen og gjør det mulig for folk, varer og tjenester kan komme dit de skal. Den er avgjørende for arbeidsplasser, verdiskaping og beredskap – og helt nødvendig for å bygge landet videre. Likevel har forfallet på infrastrukturen økt de siste årene, og kapasiteten holder ikke følge med behovene til folk og næringsliv. Dagens budsjetter er rett og slett ikke tilstrekkelige for å sikre den infrastrukturen vi trenger for fremtiden.

Ekstremvær som vi har sett de siste årene, hendelser som brukollapsen på Dovrebanen og avsporingen på Ofotbanen, viser hvor sårbar infrastrukturen vår er.

Forfallet på fylkesveiene er spesielt kritisk og øker risikoen for både dyre reparasjoner og alvorlige ulykker. Selv om regjeringen øker bevilgningene i 2025-budsjettet, er rammene fortsatt ikke tilstrekkelige for å stoppe forfallet. RIFs fylkesveirapport viser at det trengs minst 1,5 milliarder kroner

årlig bare for å holde forfallet i sjakk. Å lappe fylkesveiene eller føre dem tilbake til standarden fra flere tiår siden, er heller ikke tilstrekkelig. Det må gjennomføres fullverdige oppgraderinger for å møte dagens krav til trafikksikkerhet, fremkommelighet og klimarisiko.

Jernbanen og riksveiene har lignende utfordringer. Uten betydelig økte midler vil etterslepet fortsette å vokse, og veienes funksjon og jernbanens regularitet vil svekkes ytterligere.

Mer av handlingsrommet må gå til samferdsel

Regjeringen peker i Perspektivmeldingen på at økte kostnader til helse, omsorg og forsvar vil ta det meste av det disponible handlingsrommet fremover. Dette er nødvendige prioriteringer som RIF støtter. Samtidig er det avgjørende at mer av budsjettet går til prosjekter som bygger landet, binder folk og næringsliv sammen og sikrer vekst i økonomien – akkurat slik handlingsregelen var ment. Solide veier og jernbane er også helt avgjørende for å kunne håndtere transport av både militære styrker og sivile beredskapsressurser i en krise eller krig. Det ene kan ikke fungere uten det andre.

Når oljepengebruken nå utgjør nesten 25 prosent av statsbudsjettet, bør en større del gå til infrastruktur som gir langsiktig samfunnsnytte – både gjennom økt verdiskaping og bedre sikkerhet.

Konkrete tiltak i 2026-budsjettet:

- Øk midlene til vedlikehold og fornyelse av jernbanen til minst 8,1 milliarder kroner per år for å hindre at etterslepet fortsetter å vokse.
- Øk midlene til vedlikehold og fornyelse av riksveier med minimum 500 millioner per år for å opprettholde veienes funksjon.
- Følg opp Hurdalsplattformens løfte om en helhetlig plan for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Øk midlene til tilskuddsordningen og lånerammen for rentekompensasjon. Tilskuddet til fylkesveiformål over Statens vegvesens budsjett bør økes til minst 1,5 milliarder kroner årlig for å stanse forfallet. I tillegg må rammetilskuddet til fylkeskommunene økes betydelig.
- Øk midlene til Nye Veier med minst 1,5 milliarder kroner for å dekke økte kostnader til drift og vedlikehold samt sikre videre utbygging av påbegynte prosjekter.
- Omprioriter midler til planlegging og oppstart av vei- og jernbaneprosjekter som er avgjørende for norsk konkurransekraft, militære operasjoner, forsyninger til Norden og mottak av allierte langs nasjonale transportkorridorer.
- Sikre oppstartsmidler til fellesprosjektet Ringeriksbanen og E16 for å gjennomføre nødvendige forberedelser og sikre den økonomiske nytten og bærekraften i prosjektet. Prosjektet er gryteklart og avgjørende for et tryggere og grønnere transportalternativ mellom Oslo og Bergen, som kan redusere reisetiden med tog mellom byene til fire timer.

- Sett fart på planleggingen av ny rikstunnel gjennom Oslo. De 10 millioner kronene som er satt av i 2025, er bare en forsiktig start. Det må settes av mer i 2026 for å holde tempoet oppe i prosjektet som er avgjørende for bedre kapasitet og punktlighet i togtrafikken, både lokalt og nasjonalt. Både Bane NOR og Jernbanedirektoratet har understreket at raskere planlegging gir et bedre grunnlag for viktige beslutninger i neste NTP.
- Sett fart på planleggingen av ny rikstunnel gjennom Oslo. Midlene som er satt av så langt, gir bare rom for en forsiktig start. For å sikre fremdrift og holde tempoet oppe, må det settes av mer midler i 2026. Dette prosjektet er avgjørende for å øke kapasiteten og punktligheten i togtrafikken, både lokalt og nasjonalt. Bane NOR og Jernbanedirektoratet har påpekt at raskere planlegging gir et bedre beslutningsgrunnlag for neste NTP.
- Juster flyavgiftene i tråd med konsumprisindeksen (KPI) for å sikre at Avinor har tilstrekkelige inntekter til å vedlikeholde og oppgradere sin infrastruktur.